

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 5. sušca 1875.

List 10.

Koledar za naslednji teden.

Sušec. — Marc.

7. Nedelja IV v postu. Evangelij: „Jezus nasiti 5000 mož“. (Jan. 6.) — Sv. Tomaž Akvinski, cerkveni učenik, spozn., je pisal veliko bukev. Sv. Bonaventura ga je vprašal, od kod zajema take lepe resnice; on pa mu sv. križ pokaže, rekoč: „To so moje bukve“. † 7. sušca 1274.

Ss. *Perpetua* in *Felicita*, zakonski ženi, ste bile po mnogih mukah v ječi, v gledišu zverinam nastavljeni, ranjeni in na zadnje do smerti posekani pod cesarjem Severom.

8. Ponedeljek. Sv. *Janez od Boga*, spozn., začetnik usmiljenih bratov, ki so v bolnišnicah bolnikom stregli. V bolnišnici vstane velik požar, Janez znosi iz nje vse bolnike, se vanjo verne, ter perilo in obleko skozi okna meče, pol ure se mudi okrog in okrog obdan s plenom, pa nepoškodovan iz njega pride v naj večji stermentje vsih pričujočih. † 8. sušca 1550.

9. Torek. Ss. *Ciril* in *Metod*, škofa spoz., brata v Tesaloniki na Greškem doma, aposteljna Slovanov, sta ilirskemu in moravskemu narodu sv. evangelij oznanovale, in sv. pismo pretolmačila, vpravljala si čerke, ki se še zdaj imenujejo „cirilica“.

Udje bratovšine svetega Cirila in Metoda zadobijo danes ali kak drug dan v osmih dneh popolnoma odpustek po prejetih svetih zakramentih.

Sv. *Frančiška Romana*, imenitna rimska gospa, vdova, ki je tudi v zakonskem stanu samostansko živela; bila je mati dveh svetih otrok, Janeza in Nežice. Po smerti svojega moža je stopila v samostansko hišo, katero je bila vstanovila za gospé in device. † 9. sušca 1440.

10. Sreda. Ss. *štirdeseteri spričevavci*, vojaki, so bili pod cesarjem Licinijem po mnogih grozovitih mukah v terdi zimi nagi na led peljani, da bi zmerznil. Čuvaj vidi po noči veliko svitlobo, in z neba priti angelje, ki spričevavcem delé krone; bilo je pa le 39 krón. To pa se mu kaj čudno zdí, ker je bilo 40 vojakov na ledu. Pa glej! eden izmed štirdesetih zleze z ledú v toplice zraven narejene in umerje. Svetniki močno žalujejo, da so zgubili štirdesetega tovarša. Bog pa jih razveseli s tem, da se jim čuvaj pridruži. Bilo jih je zopet 40, katerim so rabeljni kosti razlomili, in na germadi sežgali 10. sušca 320 po Kr.

11. Četertek. Sv. *Evlogij*, mašnik in sprič., je bil v Kordovi na Španjskem v 9. stoletji rojen od prav imenitnih staršev. Svoje otročje leta je preživel v hiši svetega mašnika *Zojila*, bogoslovske šole pa je študiral

v njegovem od njega vstanovljenem semenišu. V vednostih in čednostih je vse bogoslovce visoko presegal. Dosegel je bil doktorsko čast in je bil mašnik posvečen. Dasiravno je bil sam doktor, je vendar le rad hodil druge dobre učenike poslušat, ker bil je prepričan, da človek na svetu ni nikoli dovelj izučen.

Tisti čas so Saraceni, neko turško pleme, po Španjskem gospodarili, ter so kristjane silili vero v Kristusa zatajati in Mohamedovo sprejemati. Veliko v veri stanovitnih kristjanov so v ječe zapérali, jih grozovito mučili in umorili. Tudi Evlogij je bil zato v ječo veržen, ker je maloserčnim serčnost dajal, in k smerti obsojene na moriše spremljal ter jim prigovarjal. V tisti ječi ste bile zaperti dve devici, *Flora* in *Marija*, zavoljo keršanske vere; Evlogij pa ji je podučeval in k smerti pripravljal, tudi se je njima v molitev priporočal. Sedmi dan po smerti teh svetih devic je bil Evlogij iz ječe izpušen, in je zopet kristjane v sveti veri poterjeval. Ko je bil škof v Toledi umerl, so vsi bližnji škofje Evlogija izvolili škofa v Toledi; Bog pa mu je bil viši čast — mučeniško krono — odmenil.

Leokrecija, mahomedanska deklica, je bila brez vednosti svojih imenitnih staršev od neke Bogu posvečene sorodnice v keršanski veri podučevana in keršena. Dokler je bila Leokrecija še majhna deklica, je lahko — brez vsega sumičenja — svojo sorodnico obiskovala; ko je pa bila dorastla devica, se je z nedolžnostjo, pobožnostjo, s svojim sramožljivim obnašanjem in govorjenjem odlikovala. Vse to se je staršem kaj čudno zdelo, ter so si mislili, da se je mógló z njih hčerko kaj posebnega zgoditi. Leokrecija staršem ni tajila, da je kristjana. Starši jo neprenehoma pregovarjajo, naj se odpové keršanski veri; pa niso nič opravili pri njeni postavni stanovitnosti. Ker jo z lepo besedo ne morejo pregovoriti, jo dan na dan hudo pretepajo. Leokrecija se bojí, da bi ne omagala, in v veri ne omahnila; toraj prosi Evlogija, naj bi ji oskerbel skrivno pribežališe. Evlogij ji to obljubi, če bo móglá staršem ubežati. V rodovini se je svatovšina obhajala. Leokrecija prosi, naj se smé svatovsko obleči. Starši mislijo, da je šla na svatovšino, pa bežala je k Evlogiju, kterege sestra jo pelje k Evlogijevim zanesljivim prijatom. Starši, vsi zdvijani, pošljejo na vse kraje vohune, da bi jo zasledili in zasačili. Leokrecija mora večkrat svoje skrivališa spremeniti. Nek večer pride sv. devica k Evlogiju in njegovi sestri, ter prosi poduka in dobrega svéta. Vohuni jo zapazijo in deželnemu poglavarju izdajo. Poslani beriči pridejo, zvežejo Evlogija in Leokrecijo, ter ju v ječo peljejo.

Evlogija sodnik serdito vpraša, zakaj da je devico v svoji hiši skrival? Evlogij mu mirno pa odkritoserčno odgovori: „Mi duhovni imamo sveto dolžnost vsacega učiti, kdor nas peduka prosi. Ta devica je pri meni

poduka iskaša, in jaz sem ga ji toliko rajše delil, kolikor veselejše ga je sprejemala; tudi tebi bi ravno to z naj večim veseljem storil, ko bi me hotel poslušati". Sodnik se razserdi, in ukaže šib prinesti. Evlogij ga vpraša: „Čemu mu bojo šibe?" Sodnik mu odgovori: „Dušo ti bom z njimi iz telesa izgnal". Evlogij reče: „Rajši nabrusi meč, z njim boš préd svoj namen dosegel". Sodnik ga ukaže na kraljevi dvor pred viši sodnijo peljati. Nekdo izmed sodnikov, ki je Evlogija dobro poznal, in bi ga rad smerti otél, ga na stran pokliče, ter mu reče: „Le nevredni in abotni ljudje v smert leté, razsvetljen človek, kakoršen si ti, ne bo takó ne spametno ravnal. Prosim te, reci le eno samo besedo, in bodeš opresten, in po tem lahko po svoji veri živiš; mi ne bomo nič več náte pazili". Sveti mašnik mu odgovori: „Svoje vere ne bom nikdar zatajil, ker sem pre pričan, da mi le samo moja vera kaže pravo pot v večno zveličanje". Po tem začne dokazovati resničnost in lepoto keršanske vere. Sodniki ga k smerti obsodijo. Na potu na morišče ga kraljev služabnik na eno lice udari. Sv. mašnik mu pomoli še drugo lice. Na morišču poklekne, se pokriža, z razprestertimi rokami moli, nagne glavo in rabelj mu jo odseka 11. sušca 859. Njegovo truplo so vergli v neko grapo; bel golob pride z neba, in se nanj vsede. Čuvaj gre po noči po vodo v grapo, in vidi veliko duhovnov v belih oblačilih in s svečami v rokah, ki psalme prepevejo. Čuvaj hiti tovarše klicat, pa preden pridejo, prikazen zgine. Tretji dan kristjani truplo pokopljejo v cerkvi sv. Zojila. Leokrecija, stanovitna v veri, je bila 4 dni po Evlogijevi smerti ob glavo djana.

Vodilo sv. Evlogija: „Če je kdo še takó učen, se mora vender le še neprenehoma učiti in modre učnike poslušati". -- „Derži se družbe modrih starih, in pridruži se iz serca k njih modrosti, da boš vse slišal, kar se od Boga govori, in da ti hvale vredni pogovori ne odidejo." (Sir. 6, 25.)

12. **Petek.** *Predraga Kri N. G. J. K.* — Sv. *Gregor Veliki*, papež, cerkveni učenik, spozn. † 12. sušca l. 604.

13. **Sabota.** Sv. *Eufrazija*, devica v rodu pobožnega cesarju Teodoziju, je umerla bogata s čednostmi v samostalu v Tebah v Afriki.

Za sveto leto.

I. Goriški vikši škof v pastirskem pisanji do svojega čast. duhovstva 11. svečana naznanujejo, da vse leto 1875 je „sveto“ ali posvečeno jubileju, in prične se z dnevom, kadar papeževa okrožnica o tem obhajani pride do znanja vernikom. V prvostoljni cerkvi v Gorici se slovesno prične sveto leto 7. sušca v nedeljo „Lactare“. Po primérni pridigi popoldne se bode izpostavilo sv. Rešnje Telo, zapoje se „Veni sancte Spiritus“, pojejo ali molijo se litanije vsih Svetnikov, poslednjič je blagoslov z Najsvetjším. Enako zapovedujejo po družih cerkvah po nadškofiji; smé se pa ta slovesnost goditi dopoldne, ako je primérno. Cerkve za obiskovanje so v Gorici odločene: Stoljna, sv. Roka, sv. Ignacija in sv. Vida in Modesta. Zunaj mesta in po deželi gg. dekani, fajmoštri in kurati odločijo farno cerkev ali kuracijsko in vikarijsko cerkev in še tri druge, ali dvé, ali če je moč saj eno za obiskovanje. -- Da sveto leto prav obilnega sadú obrodi, priporočajo vikši škof, da naj gg. dušni pastirji razlagajo ljudstvu nauk o odpadkih sploh in sploh in posebej od sv. leta itd. „Sveto leto je; zginejo naj bogokletstva, kletvinje, obrekovanje, pijančevanje, nečistost, nespodobno govorjenje, po-

hujšanje. Pričnimo tedaj sveto opravilo, pospešujmo ga s svojim prizadevanjem, kakor se spodobi zvestim služabnikom Kristusovim," opominjajo viši pastir.

2. Ljubljanski mil. gospod knez in škof v okrožnici do čast. duhovstva 16. sveč. zavračajo na encikliko sv. Očeta, s katero so v 29. letu svojega najvišjega pastirstva oklicali vernikom sveto leto, da bi se vsi k pravi pokori vneli, se po zakramentu sprave grešnih madežev očistili ter bi bile toliko ložej njih molitve usliševane. Nasleduje napoved sv. leta iz okrožnice sv. Očeta z opominom, da naj dušni pastirji potrebne reči vernikom pojasnujejo v dosego namena sv. leta. Ob enem jim priporočujejo, da naj v ta namen besede papeževe enciklike dobro premišlujejo in vedó, da so prevedeni z vsimi pravicami sv. leta v prid svojega duhovskega pastirstva.

Po naznanjenih nekterih pojasnitih v oziru na sv. leto napoveduje okrožnica, da v Ljubljani so za obiskovanje odločene cerkve: stoljna sv. Nikolaja, sv. Jakopa, Marije D. oznanjenja ali frančiškanska, četrta pa ali sv. Petra ali pa sv. Janeza Kerst. v Ternovem. Zunaj glavnega mesta pooblastujejo gg. fajmoštre, da naj odločijo ali po štiri cerkve ali tudi po manj, kakor bodo pred Bogom spoznali, da se utegne bolj pospeševati občutek pobožnosti in resnične spokornosti. Poslednjič priporoča okrožnica pridjano encikliko Leona XII, ki naj jo zvesto premišlujejo in vernikom razlagajo. Po oznanjeni škofovi okrožnici se sveto leto v ljubljanski škofiji prične.

Na povelje sv. Očeta je vrad za spokorne zadeve (S. Poenitentiaría) dal k papeževi encikliki nektere pojasnila, ki jih tudi oznanjuje mil. škof, namreč:

I. Ne quis fidelium ob Ecclesiarum visitandarum defectum a lucrando Jubilaeo impediatur, Sanctitas sua locorum Ordinariis facultatem concedit, in iis locis, in quibus praedictus Ecclesiarum numerus verificetur, designandi minorem Ecclesiarum numerum, seu etiam unam, si unica tantum adsit Ecclesia, in quibus seu in qua fideles visitationes peragere possint, eas vel eam visitando iteratis et distinctis vicibus eodem die usque ad integrum numerum in Apostolicis litteris praescriptum.

II. Indulget insuper Sanctitas Sua, ut durante Jubilaeo fideles rite dispositi absolvi possint etiam a crimine haeresis, firma tamen obligatione abjurandi errores seu haeresim, reparandi scandala etc. prout de jure.

III. Declarat vero, vi praesentis Jubilaei a tantum vice absolvi posse a censuris et casibus reservatis et similiter semel tantum acquiri posse ipsius Jubilaei indulgentiam; manere tamen in suo vigore indulgentias a Sancta Sede concessas et expresse non suspensas aut revocatas.

IV. Declarat, unica Confessione et Communionem non posse satisfieri praecepto paschali et simul acquiri Jubilaeum.

V. Non posse autem absolvi Confessarios, qui complices absolvere ausi fuerint.

3. Lavantinski mil. škof so dali za sveto leto svojim vernikom obširniši poduk v pastirskem listu, ki velja ob enem za štirdejetdanski post. To naznanilo sv. leta se je bralo v kvinkvagezimo ali pustno nedeljo. V pepelnično sredo ob petih popoldne se je pri vsih cerkvah škofje, tudi pri podružnicah, zvonilo celo uro z vsimi zvonovi. „Pri tem zvonjenji“, pravijo mil. škof, „naj se vaše serce v molitvi oberne k Bogu; zakaj začetek je svetega leta. Enako se bo zadnji dan (31. grud.) ob 5 popoldne zvonilo celo uro, — serca naj se tudi takrat v hvaležni molitvi k Bogu povzdigujejo; zakaj konec bo svetega leta. Pervo postno nedeljo je bilo v vsaki farni cerkvi izpostavljeno sv. Rešnje Telo v po-

sebni namen, naj bi večni Bog dodelil, da bi sv. leto vsem v zveličanje služilo. Pri pridigah pa se je razkladal namen sv. leta, in kaj je storiti za pridobljenje odpustkov. Zadnji dan leta (sv. Silvestra dan) bo slovesna sv. maša in pri pridigi razlaganje, kako velika dolžnost je *sad sv. leta za vse žive dni ohraniti, pomočki k temu, potreba zvestobe, stanovitosti* itd. Popoldne bodo zahvalne večernice, poprej bo pridiga, v kateri se bo Bogu zahvala izrekla v imenu cele fare za vse milosti in do brote sv. leta. Potem litanije pred izpostavljenim sv. R. T. in pred blagoslovom „Tedeum“.

Sicer pastirski list v začetku po kratkem razlaganju sv. leta posnema glavne nauke iz okrožnice sv. Očeta od 24. grudna 1874 in zlasti pogoje, pod katerimi se odpustek sv. leta zadobi. Nasledva opominovanje do vernikov:

Ljubeznjivi v Kristusu! zdaj ste zaslišali glas našega vesoljnega Očeta in najvišjega Pastirja.

Temu dostavljam jaz še svoje opomine in za našo škofijo potrebna naročila, ter zaupam, da bote tudi moje besede radi poslušali in dopolnili.

Vestno tedaj porabite čas zveličanja, ki se vam ponuja; ne dajte, da bi vam memo šel brez prida! Kdo vé, ali še prihodnjega svetega leta ućakamo? Vender, če sedanje sv. leto dobro oberremo, in nas Bog že pred prihodnjim k sebi pokliče, smemo zaupati, da ga bomo tamkaj obhajali, kjer veselja nobena grenkost ne moti, v družbi namreć vseh svetnikov in izvoljenih Božjih.

Sveto leto je, ki se vam oznanuje; sveto zavolj nebeških zakladov, ktere cerkev takó rekoć pred vašimi očmi odpira; sveto zavoljo obilnih prilik in nagibov k posvećevanju naših duš. O da bi bilo v resnici za nas vse sveto leto; to je, da bi nas vse na stezo svetosti pripeljalo! Ne pozabite pa, ljubeznjivi! da je to na nas ležeće, na tem namreć, ali in kako bomo gnade, ki se nam ponujajo, porabili, in na gorećnosti, s katero se bomo k sveti pokori oberbili. Nikar ne spregledajte, da čas sam na sebi nas nikakor ne more očistiti in z Bogom spraviti. „Prinesite vreden sad pokore,“ kliče sv. Janez Kerstnik v puščavi. (Mat. 3, 8.) To je pogodba, ki od naše strani odpušćenje grehov doloći. Brez resnične pokore se tudi v sv. letu odpušćenje grehov ne prejme.

Spovedniki prejmejo od sv. Očeta, kakor ste slišali, potrebna naročila in veće oblasti, kakor jih sicer imajo. Vsak čas bodo pripravljene vam v spovednici postreći in vam pri očišćevanju vaše vesti ljubeznjivo pomagati. Oj pridite torej radi, pa vselej dobro pripravljene k spovednici; — tudi vas prosim: pridite, ki morebiti že dolga leta sv. spoved odlagate. Naj vas nikar ne zadržuje ne prazen strah, ne napačna sramožljivost pred ljudmi, da si pravi mir svojega serca poišćete, ki le v tem obstoji, da z Bogom v miru živimo. — Dostaviti vendar moram zastran spovedi, da ena in ista spoved in obhajilo ne veljá ob enem za veliko noć in za odpustke sv. leta; kajti velikonoćna spoved z obhajilom vred je že tako po četerti cerkveni zapovedi pod smertnim grehom zapovedana; — spoved in obhajilo za odpustke sv. leta pa je kakor posebno dobro delo od sv. Očeta še posebej zaukazano.

(Dalje sledi.)

Pastirski list škofa Paderbornskega.

(O prihodu iz pruske jeće.)

1. Ker bom odloćeno mi skoraj polletno kazen zapertja v tukajšni jeći v malo dneh dostal, se moram pred vsem serćno zahvaliti Bogu, svojemu naj boljšemu

Oćetu. On je šel z menoj v samoto moje jeće, kakor moćno varstvo je bil ves čas pri meni. In če so dan za dnevom še celo v samotno celico nove kazni napovedovali ali žugali z novimi pokorili, če so tukaj v tih samoti moje okó kalile žalostne misli, kako so vse krug mene cerkvene naprave poterte, po raznih srenjah moje škofije dušno pastirstvo opovirano ali opušeno: takrat me je Bog — le On me je vzdrževal s svojo oćetovsko roko sredi tega britkostnega nepokoja in viharjev in poživljaj mi stiskano dušo s sladkim tolažilom.

Hvala zato, večna hvala bodi Njemu, Oćetu usmiljenja in Bogu vse tolažbe za vse, kar mi je dobrega storil v življenji, zlasti v tem bridkem času mojih dni!

Hvali, katero izrekam Bogu, moram pa precej tudi pridjati iskreno hvalo do Vas, preljubi verniki moje škofije!

Ako bi bilo še kaj primanjkovalo ljubezni, s katero ste me oserćevali, od kar sem nosil pastirsko palico sv. Liborija, ste v tem času moje poskušnje to obilno nadomestili. Naznanila, ki so mi jih pošiljale cele trume od blizo in od daleć s prosto ljubeznijo, so se razglasile po vsem svetu in so zapisane z neizbrislijizimi ćerkami v letnike naše škofije v večni spomin prihodnjim rodovom.

In koliko hvalo sem Vam še posebej dolžan za toliko ljubeznjivih in ponižnih molitev, ktere so puhtele iz vaših serć k Bogu ves čas moje jeće, da ste mi sprosil tisto sladko tolažilo, s katerim me je Bog, kakor sem ravno rekel, tako bogato poživljaj in poterjeval.

Vse svoje žive dni ne bom pozabil ljubezni in hvale, katero sem vam zato dolžan. In če bom tudi, ćesar se bojím, prej ali pozneje telesno od Vas loćen: nobena še tolika daljava me ne bo zadrževala v duhu bivati pri Vas in se vsak dan pri sv. maši spominjati s hvaležno ljubeznijo Vas, vaših otrók in vaših domaćinov.

Preljube moje ovćice! prosim Vas, sprejmite z navadno ljubeznijo to moje serćno zagotovilo kot glasno in oćitno spoznanje moje hvalećnosti!

2. Ker sem zopet tako srećen, da Vam morem oznaniti sv. post in to oznanilo prićeti po stari šegi s pastirskim ogovorom: mislim, kar se tiće izvolitve nauka za ta nagovor, da bo primérno, ako se ozrem na poslednja dva postna pastirska lista. V teh sem bil svojo od Boga mi izroćeno škofijo izroćil v varstvo presvetega Serca Jezusovega, v katerem samem nam je pripravljena varna bramba in pribežališe zoper divje viharje sedanjega časa. Ob enem sem Vas moćno in ljubeznjivo opominjal, da to Serce pregoreće ljubite in ćastite.

S tim v zvezi vam v sedanjem pastirskem listu želim razložiti, kako naj se vaša ljubezen in ćešćenje do presvetega Serca Jezusovega zlasti v tem kaže, da si preimenitne in svete koristi tega božjega Serca prav živo v serće vtisnete in goreće razširjate.

Posebno si v serće vsadite tisto goreće molitev, ki jo je opravil za nas nebeškemu Oćetu malo pred svojo smertjo. V tej presveti uri svojega življenja je molil za svoje prićujoće in za vse prihodnje učence in tedaj tudi za nas: „Oće, posveti jih z resnico. Tvoja beseda je resnica.“ Ta zadeva njegovega Serca, katero so kmalo potem neusmiljeno s sulico prebodli in katero je s smertjo utonilo za nas, obsega zares v sebi vse druge potrebe, ker sam je slovesno rekel, da zato je rojen in zato na svet prišel, da prića resnici. Vstanovitev kraljestva resnice, posvećevanje naših duš po resnici, to je bil edini namen njegovega prihoda na ta svet, na katerem pred Njim resnice že nikjer ni bilo najti.

Ali preljubi moji verniki, da se naj svetejši želja njegovega božjega Serca nad nami spolnuje ter nas resnica posvećuje, nam je dopolnovati trojna dolžnost.

Perva dolžnost je, da smo zares nepretresljivo prepričani in trdno verujemo: da Njegova beseda je resnica, božja resnica.

On sam je večkrat terdil in priterjeval, ter je ravno tudi na omenjenem mestu slovesno pričal: „Tvoja beseda (namreč beseda, ki jo oznanujem svetu) je resnica“. Vse, kar nam oznanuje od trojedinega Boga in od njegove neskončne popolnamesti, od Božje nedopovedljive lepote, dobrote in ljubezni, od našega začetka in poslednjega konca, o našem odrešenju in posvečenju, o ljubezni, kako naj se med seboj ljubimo, o svojem odhodu k Očetu, o sveti Cerkvi, katero nam je zapustil kot namestnico svojo, o večnem življenju pravičnih, o večni smerti krivičnih in zaverženih: ali nima vse to na sebi očitnega znamenja resnice? Ako primerjamo te resnice ukom naj slovečnejših neverških modrijanov, spoznamo, kako revni in piškavi so njih nauki. Pa ne samo to; nauki onih učenjakov in besede Jezusa Kristusa se tako razločujejo, kakor noč in dan. Pri teh preiskava-jočih modrijanskih se je spolnilo po besedi, kar pravi sv. pismo: „Vso noč so lovili, pa niso nič vjeli“; vse svoje žive dni so preiskovali, in vendar niso našli zveličavne resnice. Konec, kamor so dospeli, je bila gola merzla dvomba, temna negotovost, bila je obupnost nad resnico, katera je tergala njih serce. To se je razodevalo iz zaničljivega prašanja pri Pilatu: „Kaj je resnica?“ In ali nahajamo morebiti kaj boljšega pri tako imenovanih novošegnih poganih in njih tako imenovanih vedi, ki se je odvernili od solnca keršanstva?

O pusta, strašna noč, o grozna pošastna temota, ako človek še celo spoznanje svojega pravega cilja in konca zgubi, če se kakor brezumne živali v luži in blatu valja in le kot žival živi, da bi tudi kot žival umerl!

(Dalje nasl.)

K a č a.

Versko-zgodovinska razprava.

(Dalje.)

„Kača pa je bila naj bolj zvrta med vsemi živalmi, ktere je Gospod Bog vstvaril na zemlji. Gen. III. 1.

In reče Bog kači: „Ker si to storila, si prokleta med vsemi živalmi na zemlji.“ Gen. III. 14.

V Egiptu, pravi učeni Champollion, se obrazuje Knufis, ki ga imajo za dušo svetá, ko grozovita kača, ki leži na človeških kostéh, *) in ta pošast, pri njih imenovana dobri duh (agatodemon), ima velikrat pri sebi na spomenikih napis: „veliki bog, najvikši, vladar višav“. (Kdo se ne spomni tu na besede sv. Pavla: „quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem: sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in coelestibus“. Ephes VI, 12.) Zraven tega so Egipčani starega veka vendar tudi drugo kačo hudobno častili z imenom Typhon, od tod je menda tudi greško ime kače deliške Python (?).

Naš jezikoslovec D. Terstenjak v svoji knjižici „Triglav“ pravi, da Typhon poznamenuje silno vročino, sušo, neplodnost, temo — sploh vse hudo v naravi; **) in da se izpeljuje od besed: then, veter in

phon škodljiv. Gerški Python in indijski Putana izrazujeta „močvirno kačo“ (Triglav št. 7.). V prvotnih časih je znalo to pomeniti, pa kasneje nikakor ne. Že Plutarh pravi: Kar je strastnega, silovitega, nespametnega in nevkrotljivega v našem duhu, to je Typhon, ali pa izhaja od Typhona. Zato Egipčani sami imenujejo ono pošast tudi Seth, kar pomenja: gospoda zmagovavca. (Plutarh: Isis et Osiris c. 49.) Oni isti pisatelj pravi, da Typhon ima podobo krokodila; ali drugi pisatelji pogauski mu dajejo podobo kače, ki pogah hodi, ima peruti ter besno (jezno) sopiha.

Aelian (pisatelj v tretjem stoletju po Kr.) pravi o verstvu Egipčanov tako: „Častljiva kača ima nekaj božanskega v sebi, in ni dobro biti pri nji. V Metelfi n. pr. prebiva kača v stolpu, kjer jo po božje časté. Ta kača ima svoje duhovnike strežnike, ki vsak dan napolnijo čašo (kupo) z medico, ga kači na pripravljeno mizo postavijo ter odidejo. Ko zjutro nazaj pridejo, dobé čašo izpraznjeno. Nekega dne gre najstari strežnik sam, da bi zmaja vidil, pogerne mizo in odide. Kača prileze iz luknje ter začne obedovati, kar neprevidoma uni stari strežnik s hrupom odpre vrata, ki so morale vedno biti zaperte. Jezno kača odstopi in v luknjo zbeži, pa človek, ki je vidil, kar je želel, znori, ter ven hiti in pové, kaj je storil, zgubi besedo in mertev se na tla zgrudi. (Aelian, de natur. animal. lib. XI. c. 17.)

Ni čudno, ker satan, ki se malikovavcem daje častiti, je morivec od početka, naj veči sovražnik po Božji podobi stvarjenega človeka. Tudi Jobove otroke je bil pomoril. Kar je Bog Izraelov storil in zapovedal, da se nobeden ne smé dotakniti skrinje zaveze pod kaznijo smerti, to isto zahteva tudi kača ter s smertjo kaznuje prederzneža, ki jo boče gledati. Sej rekel je satan: „Najvišemu bočem enak biti!“

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Kakošen prijatelj je Rus katoličanstvu. Konec.) Poglejmo še nekoliko dalje, kakošne so „halucinacije“ o ruskem sovraštvu zoper katoličane. — Ravno une dni so naznanili listi, kako se je razkolnišk duhoven iz Galicije s silo polastil cerkve katoliških grekov v W. v Podlahiji. Vojaki prideró. Prebivalci, možje, žene in otroci hité na goro k cerkvi ter jo čisto obsedejo, da bi zabranili razkolniškemu duhovnu vanjo. Kozaki poskačejo s konj, planejo nad neoboroženo ljudstvo, ga tarejo z nogami, z biči natepajo in se ne menijo za njih jok in stok. Če tudi je veliko ranjenih, se vendar ne umaknejo, molijo in ne odjenjajo ne na levo, ne na desno. Zdaj prihrumé peči, zgrabijo posamezne za roke in noge in jih vlečejo z gore. Tako je bila pot prosta in pop je mógel v cerkev. Priprost kmetič povzame besedo in pravi: „Vse ste mi vzeli, premoženje pograbili, ženo in otroke ste mi v naj veči revšino pah-nili, življenje moje je v nevarnosti: — svoje duše in vesti pa — tega si ne pustim vzeti!“ Imel je mož velik vpliv do ljudstva in to je bil vzrok, da so ga odpeljali v srednjo Rusijo.

Ali hočete še kaj lepšega slišati?

Bralo se je pred kratkim rusko vradno naznanilo, da je 50,000 zedinjenih grekov (ruskih katoličanov) radovoljno prestopilo k razkolništvu. „Kurier“ naznanuje, kakošno je bilo to „radovoljstvo“. Pravi namreč: „Lasje se človeku ježé pri naznanilih o grozovitostih, ki jih popotniki iz Varšave pripovedujejo. V neki srenji so s knutami pretepali stareji kmete. Po vsacih 25 udarcih so prejenjali, ter prašali, če bodo zdaj podpisali (pismo

*) Po družih virih: bradata kača s človeškimi nogami. Tudi ima podobo kebra ali hrošča z ovnovo glavo, ki se mu kače krog rog ovijajo.

**) Bil je Typhon (po egiptovsko „Sed“) Egipčanom tudi začetnik npravno hudega.

za prestop k razkolništvu). Odgovorili so, da zvesti in pokorni bodo v vsem caru, le samo od vere ne odst-pijo, če bi jih tudi celó življenje stalo. Nato so pripeljali otroke in so jih pričeli v pričo kervovečih staršev neusmiljeno s knutami zdelovati, dokler niso očetje, gledajoči terpinčene otroke, v obupanje pripravljeni rekli, da hočejo podpisati tisto pismo vdanosti.

V drugem kraju so vso nasprotujočo srenjo med strašnim fertačenjem snegá gnali pod mili nebez in razpostavili so v eno rido obrnjene proti vetru. Tukaj so jih izročili celo noč stražiti vojaštvu, katero so v gorkih oblekih s herbtom proti vetru postavili pred ljudi. To novo terpinčenje so mógli reveži terpeti do zora. Nekaj žen in otrok je pomerlo, drugi so se ozebli povernili v svoje kočé s klico bolezen v oterpnjenem životu, pa nepremagani in ne podpisavši.

Enacih zgledov veliko pripovedujejo, ki je eden strašnejši od drugega, pa tudi veličastniši (namreč zaradi stanovitosti vernikov). Kdo pa bi bil zmožen popisati vse posameznosti mučeništva celega ljudstva!

„Vaterland“ pristavlja: „Kaj pa, da liberalni naši listi je nimajo besedice graje za take trinoštva. Utegnilo bi škodo terpeti njih ropotanje o neznašljivosti in preseganji katoličanov in o državni zvišenosti nad Cerkev.“

To so djanja, ki na glas vpijejo, da Rus ni milšega serca od Prusa; toda Bog ne daj zato kake žalbesede reči, bi rekel „Nar.“: „take izjave bi mogle nam škodovati pri pravoslavni Slovanih, ter nam jemati simpatije, ktere imamo, mi Slovenci ne najmanj“. In: „ko bi Rusov ne bilo, nemška peta avstrijske Slované, posebno pa nas Slovence jutri stare, turške pa drugi protivniki“. Tako piše „Narod“ 21. sveč. Še ne mesec poprej (26. pros.) pa je bilo čitati v ravno tem listu: „Sibilske knjige ruske diplomacije so proti razširjanju Černogore, proti ustvarjenju velike Srbije, proti oživotvorenju Simeonske Bulgarske... Ruska vladna politika nij še nikoli podpirala niti Čehov niti Hervatov niti Serbov niti Bulgarov, molče o Slovaki in Slovencih. Rusija tega ne stori, ker to nij v njenej koristi.“ Če je tako, potlej je nekoliko čudno, da bi nam moglo toliko škodovati, ako ruskemu trinoštvu ravno tako resnico v oči povemo, kakór pruskemu, ali kateremu si bodi.

Če pa tudi rusko preganjanje iz cele duše studimo, zato vender Rusov ne sovražimo, še toliko manj, ker so naši slovanski bratje. Vsakdanje ljudstvo, kolikor se tega preganjanja vdeležuje, to dela bolj iz nevednosti in zaradi podšuntanja, kakor pa iz hude volje. Preganjanje počenja vladina ruska lažnjiva politika. Ako bi minulo pritiskanje od vlade, morebiti nikjer bi se katoličanstvo tako naglo ne razširjalo kakor na Ruskem. — Tudi nismo rekli, da smo zoper zvezo Avstrije z Rusijo, ampak le, da tudi na Rusijo se za zdaj ni odveč zanašati, ker sta boje že v zvezi Rus in Prus (in znano je zadosti, kako nam poslednji „dobro hoče“), oba sovražnika katoličanstva, da je torej pred vsim naj bolj potrebna edinost avstrijskih narodov med seboj na podlagi pravice, ravnopravnosti. Sej razpor med Avstrijanci delajo le tisti, kateri želé Avstriji pogin.

Iz Tersta. Teržaška škofija je vdova! Svojega ženina, dobrega pastirja, ljubezni polnega očeta zgubila je ob enem. Jerneja Legata ni več med nami, 12. svečana ob treh popoldne zatianile so se za vselej njegove mile oči, nehalo je biti njegovo blago serce. Kakor blisk z jasnega nas je pustni torek zjutraj 9. sveč. prestrašila žalostna novica, da naš milostljivi škof je čez noč hudo in nevarno zbolel, da je od mertvuda zadet ob zavest; začudil se je temu vsakdo toliko bolj, ker ni bilo slišati, da bi se bil zadnje dni o bolehnosti kaj pritože-

val, in ker ga je marsikdo še ponedeljek vidil se na sprehod peljati v Skedenj, svoje poletno stanišče. Žalostna novica razglasila se je hitro po vsem mestu in je prešinila prebivalce. Zdaj se je začela tako rekoč procesija do škofove palače, mestnjani vsakega stanú in roda brez razločka so hodili popraševati, kako je ljubljenu pastirju? Tuga se jim je na obrazih brala, ko so vedno le slišati morali, da je nevarnost velika, da skoraj ni upanja ohraniti drago življenje. In tako je tudi bilo po Božjem sklepu. V torek 7. sveč. zjutraj ob treh so zavest zgubili in v petek popoldne ob treh 12. sveč. so dušo izdahnili — ravno ob uri, v kateri je tudi naš Zveličar svojo dušo Očetu izročil, in na dan, ob katerem letas sv. Cerkev obhaja spomin Zveličarjeve teranjeve krone. — Res, tudi oni so nosili posebno zadnje leta bodočo ternjevo krono, novi časi, novi udarci zoper Cerkev in vero so jim globoko v serce sedgali in jih hudo ranili, in morebit se ne motim, ako rečem, da žalostne okolišine današnjih časov so pripomogle k pre-zgodnji smerti našega škofa.

Jernej Legat rodil se je v Naklem na Gorenjskem 16. avgusta 1807, kjer je njegov oče bil učitelj in organist; v latinske šole je hodil v Ljubljani, potem se podal na Dunaj, da bi se pravstva učil; ali le kratko je bilo njegovo bivanje v tem mestu; čutil je v sebi poklic do duhovskega stanú, zapusti Dunaj, se podá v Gorico ter se bogoslovja poprime, se izverstno izučil in duhovnik postane. 19. septembra 1830 je bil od tadašnjega goriskega nadškofa Valand-a mašnik posvečen.

Mladega nadepolnega duhovna nadškof pošlje na Dunaj v višji bogoslovski zavod pri sv. Avguštinu. Tu si je pridobil potrebnih vednosti v vsih bogoslovskih strokih ter se leta 1833 vernil v domovino, kakor doktor sv. pisma ali bogoslovja. Nadškof Valand si ga imenuje tajnika in profesorja v semenišču. Po smerti nadškofovi prestopi v teržaško škofijo in tadašnji škof Matej Ravnihar si ga izvoli kancelara. Čez nekaj lét potem dobil je faro sv. Marije Večje pri Jezuitih v Terstu, leta 1844 je bil imenovan svetovalec pri deželni vladi v Benedkah, 1. oktobra 1846 ga cesar Ferdinand predstavi za škofa teržaško-koparskega in Papež Pij IX ga 21. decembra ravno tega leta za to mesto poterdí. Posvečen je bil škof 11. aprila 1847 in 18. aprila tistega leta je v posest vzel sedež v Terstu, 2. maja pa v Kopru.

Delavnost njegova v pastirskem poklicu je sploh znana, neutrudljiv je bil v vsakem oziru. Obširniši popisovati njegovo življenje naj se obrani za prihodnji čas in naj se tega poprime bolj izurjeno pero; jest danes le to izrečem, da zguba je za teržaško-koparsko škofijo neizrekljiva, zakaj kdor pozná tukajšno stanje, mora mi priterditi, da težko bode dobiti moža, ki bi v današnjih časih v vsih ozirih tako mogel zadostovati svojemu poklicu, kakor je umerli Jernej Legat. Za tegadel je pa tudi vžival občno spoštovanje vsih krogov, kar se je očitno pokazalo o bolezní, še bolj pa pri njegovem pogrebu; zakaj tukaj smemo reči, ne da bi se bali, da nam kdo oporeče, da ga k zadnjemu počitju ni spremljevala družina, ali prijatelji, ali znanci: ampak pogrebec mu je bilo vse ljudstvo, vsi mestjani, ves Terst z okolico, tako rekoč vsa škofija, kajti iz naj daljnih krajev so bili zastopani duhovščina, občine in mesta. Od deželnega glavarja do zadnjega delavca — vse je nepozabljivemu poslednjo čast skazovalo. Da pa ljudstvo ni le skupaj priderlo, da oči pase, temuč da je globoko v sercu čutilo pomen tega sprevoda, se je vidilo iz obnašanja, se je bralo na obrazih ogromnega števila spremljavcev in gledavcev. Ulice, okna, balkoni pohištev so bili natlačeni, da je bila glava pri glavi in gnječa velika; ali opaziti ni bilo ne ene nespodobnosti, ne količakaj nereda ne, tako da je gospod, ki je od daleč k

pogrebu prišel, rekel: „Terst danes res časti svojega pastirja, časti pa z lepim ponašanjem tudi sam sebe“.

S Krasa, 20. sveč. Kar oterpnili smo v sercu in marsiktero okó se je solzilo, ko smo zvedili prežalostno novico o smerti preljubega Očeta, višega Pastirja, škofa našega Jerneja Legat-a. Ranjki so zadnji čas večkrat in o mnogih priložnostih s sv. Pavlom rekli: „Želim umreti in biti s Kristusom“ (Fil. I, 23); kajti mnoge zopernosti so morali prestajati. (Dan preden so zboleli bil je pri njih oče kapucin, in so rekli: „Moja edina naj večji želja je, da bi kmalo umerl“). Pisatelj teh verstic je bil pred dvema mesecema pri njih, in so tudi tako rekli: „Pri tih žalostnih razmerah ne morem drugač ko Boga prositi, da me kmalo reči“. — Preroške so bile poslednje besede ranjkega škofa v zadnjem pa stirskem listu do njih vernikov: „Gospod, ostani z nami; se že mrači“ — „Jezus reši nas v življenji in v smerti!“ In glej! preden so si mislili, dopolnila se je njih želja. Več ne bije serce, ki je britko občutilo vsako krivico, ki se godi sveti katoliški Cerkvi. Naj le nekaj malega omenim. Nekdaj je vsak župnik imel večji vpliv pri nabiri vojakov, kakor ga ima dandanes škof sam. Prosil so ranjki premil škof za nekega bogoslovca soldaščini podverženega, da naj se oprostí, ker je imel resničen poklic za duhovski stan. Pa kaj mislite, da je škofova prošnja od visokega mesta bila uslišana? Odgovora ni bilo, in med tem je mladeneč, v Gradcu — pravijo, da od žalosti — umerl. Ali ni to grenka?!

Vsako leto do letos je prišel v Terst kak izreden postni pridigar iz Italijanskega. Vsasi so prišli kaj izverstni govorniki, kakor je bil n. pr. o. Balzoflore, avguštinec iz Rima; rečem naravnost, da nikoli nisem ne pred ne potlej tacega pridigarja slišal. Vsled nove postave pa je že dvomljivo, če smejo priti v Avstrijo ptuji duhovni, pač pa je dopuščeno gledišnim igralcem in drugim ljudém take baže. Tako je pretečenega pusta v Terstu v „sala di Minerva“ govoril ptujec Italijan Chierici neke, menda framasonske, pridige o Bogu, od obrekovanja, o čitanju romanov in druge predmete, da mu je vse ploskalo, ter ga celó vladni list „Adria“ imenuje „Segneri redivivo“ („oživljeni Segneri“: S. je bil sloveč jezuit pridigar). —

Lansko leto so italijanski potepuhi, agenti neke zavarovalne laške banke, za tisuče opeharili ljudi po Primorskem in po Kranjskem. En agent me je večkrat nadlegoval ter mi kazal dopis v „Slovenski Narod“, kjer je bil pohvaljen; pa nisem se dal prevariti, ali trideset kmetov iz moje vasi je Lah na limanice vjel. In kaj se je zgodilo? — Še dandanes se šopiri tabla tik zraven c. kr. okrajnega glavarstva na Krasu: „Zastopništvo banke italijanske“ i. t. d., pa nobeden se za to ne briga. Da bi pa prišel kak „jezuit“, Bog ne daj! stavim, da bi precej žandarmi bili po konci. — Čudni ti liberalci! A to ti kvasijo brez konca in kraja: Blagostanje! napredek! —

Res žalostni časi. Kako ne bi kervavelo serce vsacega pravega rodoljuba, a koliko bolj višega duhovnega pastirja, ko vidi, kako volkovi tergajo njegovo čedo? Silijo se mi v misel besede pri smertni postelji sv. škofa Martina žalujočih učencev: „Kaj nas oče zapuščaš, komu nas sirote izročiš?“ — Pa še mi vedno doní, kakor odmév poslednjih besedi pastirskega lista ranjkega premilostljivega škofa: „Jezus, reši nas v življenji in v smerti“.

Solzica pri mertvaškem odru ranjkega premil. škofa Jerneja Legata:

Tužna pesem pevaj, o slovenska vila,
V žalosti globoki zastrí svoj obraz,

Ker za veke zopet zvezda je vtonila,
Ki vodnica dolgo bila je za nas:
Da v sedanji temnih zmot rodívni dobi
Nam spisala krasno v žalni je svetlobi.

Kadar čez gorovje ostri sever brije
V hudi zimi, pa pritisne merzli jug,
Da k odeji snežni še vodé prilije,
Ondaj se oklene drevja čudni drug:
Gozd čarovno v lesku bisernem bleskeče,
Poledica ga kristalom vse prevleče;

Al pogubno tako zimsko lepotičje
Mnogokrat napravi strahovit polom;
Gozdu v kratkem ljuto spremeni obličje,
Da ječi in poka, dela hrum ko tresk in grom.
Veje zlomi, tamkaj verh, tam pada deblo;
Dolgo hrani drevje sled, kdaj je ozeblo.

Na Slovenijo zdaj hrumi nezgoda taka
Silna, tergajoča lipe njene cvet,
Da premilo že zdihuje, stoče, plaka;
Čutila bo rane mnogo mnogo lét.
Zdrobljena l-ži na tleh že mnogo veja, —
Trešči v verh, — Očeta milega Jerneja!

Sad obilen dal je verh ta plemeniti,
Preden je odlomljen pal za vekomaj.
Oj, da moglo bi tud' lepo obródití
Kar je sjal, in dozoret' za svitli raj!
Luč mu večna sveti, v miru naj počíva!

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Offenheim, ki ga je vlada tožila zaradi tolikih in tolikih sleparih pri železniških početjih, je od porotnikov ne le enkrat, ampak devet- ali desetkrat za nekrivega spoznan, kolikor namreč so vprašanji dobili. Vsled tega ima vlada, to je, plačevalci davkov, čez milijon škode; — minister Banhans, ki je bil tudi nekaj v tej reči prizadet, je šel za dva mesca, če ne za zmiraj na odpust: predsednik deželne sodnije dr. Hein pa pride v disciplinarno (strahovalno) preiskavo, ker je bil ob koncu Offenheimove pravde predsedniku v tej sodnji dr. Wittmannu pisal v tem pomenu, da premeško dela do Offenheima in njegovega zagovornika. Vsa reč dela velik šum in ima videz, kakor nekaki polom II. — Banhansov namestnik je Chlumecky. V državnem zboru so „naprejevci“ zopet bleknili „o verskih rečéh“; ne mara, bi s takimi interpelacijami radi misli odvernili od „offenheim-banhansovanja“? Zvedili so pa od zadevnega odseka, da je ta reč težka in zamotana. Neko „civilno-zakonsko postavo“ želé liberalci, s kakoršno bi Avstrijo spravili še v večji zadrege, kot že je. Kdor v žerjavico pihá, si lahko šobe osmodí.

Laško. Pruska okrajna „Korespondenca“ v Berlinu je zaradi enciklike do pruskih škofov hudo pihala, da je ta „papeževa okrožnica spodbujanje k rovarstvu, da se Cerkev opira na rovarstvo, da se je Pij IX pokazal glavarja rovarjev“. — Na to „Unità“ mojstersko odgovarja. Prusija je v tesni bratovski zvezi z Marko Minghettom, predsednikom laškega kraljestva. Minghetti je od l. 1860 samega sebe imenoval rovarja. 27. rožnika tistega leta je rekel v zbornici: „mi vsi smo rovarji“. In minister Farini je dva dni pozneje priterdil, rekoč: „Menim, da se smé terditi, kakor je rekel moj častni prijatelj poslanec Minghetti, da tukaj smo vsi ali skor vsi revolucionarji.“

Ti revolucionarji, pravi dalje „Unità“, so s pomočjo in pod brambo Prusije šli v Rim in so papeža oplenili. In lej! „Provinz.-Correspondenz“ v Berlinu platnice preobrača in naznanuje oropanega papeža za puntarja. In zakaj? Ker je hvalil pruske škofe, ki junško branijo pravice katoliške Cerkve, ter priporočuje dajati cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi ob enem zahtevati po vsaki ceni, da se daje Bogu kar je Božjega. Lejte, to je rovarski nauk papežev! Je pa ravno nauk Jezusa Kristusa, ki so ga tudi tožili, da ljudstvo šunta ter je rovar. Judje pa so kričali zoper Sinu Božjega: „Nimamo kralja razen cesarja“; „Korrespondenca“ ravno to ponavlja zoper Pija IX in pruske škofe: „Vlada je nad vse, to naj vedó glave katol. Cerkve“.

Francosko. Francoski narodni shod si je vstanovil svojo republiko 25. sveč. Imela bode spodnjo zbornico ali „narodni shod“ iz splošnih neposrednih volitev; starašinstvo (senat) iz posrednjih volitev; in pa predsednika, ki ga bode volili obé zbornici. Predsednik bode voljen na 7 lét; sedaj do l. 1880 je MakMahon. Starašine volijo srenjski volilci, iz vsake srenje eden (36 000 pooblaščenecv), in 5 6000 udov iz okrajnih svetnikov. K 225 tako izvoljenim pride še 75 voljenih od narodne skupšine. Buffet, predsednik narodnega zbora, je dobil nalogo sestaviti novo ministerstvo, pa se brani. „François“ meni, da Gambetta s prijatli ne bo okušal celega veselja iz te zmage, ki misli, da jo je dosegel; zvonec pri mirniših republikanih ravno tako poje. Bojé se blezo napoleoncev. Tudi pred 27 leti so bili s prestola vergli Ljudovik-Filipa in oklicali za večne čase republiko, ki je pa sirota že čez dve leti umerla silovite smerti.

O ameriskem semenišču v Lovaniji piše čast. g. Pulser, ravnatelj semeniški, 2. grudna 1874:

V teh malo letih, kar stoji naše semenišče, smo razposlali 173 duhovnov v Ameriko, letos pa k tem še devet družih. Razpostavljeni so po različnih krajih zedinjenih deržáv. Vsak je prišel srečno na odločeni kraj. To leto se pripravlja 39 semeniških učencev na duhovno delo v Ameriki. Med tem, je 15 Nemcev, 9 Holandezev, 4 Belgijani, 1 iz Luksemburga, 5 Amerikancev, 3 Irci in 2 Francoza. Toliko učencev je bili še malokdaj v našem semenišču. Osem družih se uči po raznih učilnicah modroslovja, in pridejo pritonje leto v naše semenišče. Teh osem štejemó že k svojim učencem. Navadno se le tisti sprejemajo v naše semenišče, kateri filozofske študije dokončajo.

Nič pa serčneje ne želimo, kakor vedno večega števila učencev, da se tako odgojuje vedno več duhovnov za zedinjene deržave v Ameriki. V resnici, potreba je tam grozno velika! — Po večletnem misijonu vidimo in spoznavamo sami ondotne potrebe. Pisma, ki od škofov in misijonarjev nam dohajajo, skorej vsakokrat obsegajo vroče prošnje, naj bi jim v podporo poslali dobrih in pobožnih duhovnov. Povsod je pomanjkanje duhovnov, naj večje pa pri katoličanih, ki se iz Nemčije naseljujejo. Kteri koli duhoven more za nje skrbeti, ima veliko tolažilo in blagoslov. Veliko jih pozgubi vero, ker nimajo dušne hrane katoliške Cerkve.

Nemški učitelj v Japonu. V Japonu so prosili nemških, in posebej pruskih učiteljev, kateri se s podučevanjem dokaj trudijo. Kakošen bo pa sad? Hübner je bil v taki nemški šoli v Jeddu in pripoveduje to-le:

Našel sem nekaj dečkov, ki so morali skupaj ponavljati stavek. „Der arme Mann will sein, wie der reiche Mann“ (Ubožni človek hoče biti, kakor bogati človek). Včasih so se motili in rekli: „Der Reiche will sein, wie der Arme“. (Bogatin hoče biti, kakor revež.)

Učitelj se nato zelo razserdi, vpije z močnim glasom, „ne, ne!“ In dečki zopet skupaj ponavljajo: „Der — arme — Mann — will — nicht — sein — wie — der — reiche“. (Revež noče biti, kakor bogatin) Učenik se še bolj razjezi. Japonski gologlavci niso mogli izreči besede „reich“. Nisem se bolj smejal svoje žive dni. Dečki bodo pač to nemščino pozabili, še bolj gotovo pa se je ne bodo naučili. K večemu si utegnejo zapomniti stavek takó, da je bogastvo bolje, kakor revšina, stavek, katerega, se vé, v evangelju ni.

Koliko bolj pametno in vspešno je prizadetje katoliških misijonarjev, ki gredo na Japonsko, da podučujejo nesrečnce v keršansko-katoliški resnici. —

Drobne novice. „Unità“ 23. sveč. piše, da vsa Italija od snežnikov do Apenin je bila pod veliko sneženo plahto; v Torinu je bilo snega pol metra. V Benedkah je 19. sveč. snežilo med strahovitim viharjem; vse morje je bilo delj časa silno nepokojno. Lojdoj parnik pod kapitanom Metel-om odrinivši o polnoči proti Terstu, je bil v Malomoku prisiljen sidra pogrezniti, stati do 10 zjutraj, potem pa se verniti v Benedke. V Terstu je bil vihar še hujši kakor v Benedkah. Čoln s 157 balami konoplje se je pogreznil; ljudje so se je rešili. — Sicilije, ki jo je bil Garibaldi, napolitanskemu kralju uropnil, ne more priti do mira, „Unità“ ima od ondod neprenehoma naznanila o samih tolovajstvih, o boritvah med tolovaji in vojaki, o pobitih, vjetih, ranjenih i. t. d. — Kurir v Bajonu piše, da kapitan parnika „Gustav-a“ je karlistom podaril en top, ki ga je imel na barki, in to v zahvalo priljudnosti, ki so mu jo skazovali karlisti. To je naj lepše overženje liberalskega obrekovanja, ki so toliko vedili praviti o „sekvestriranji“, pripertji tega parnika po karlistih. — Nemška vlada je iz Erstein-a v Alzaciji pregnala usmiljene sestre, akoravno je oporekoval mestni odbor z meščani vred. To je pruska svoboda in pravica. — „Cuartel Real“, Don Karlov časnik, naznanja 16. sveč., da veliko španjskih republikancev se je popolnoma podverglo Karolu VII, rekoč: „Ker hočejo kralja, je Karlos pravi španjski kralj.“ — V Fl. rencu teče pravda kacih 70 rudečkarjev, ki jih je zredil in odebelil laški liberalizem. Koliko pa je še drugod tacega blaga! Gorjé Italiji! — Tisti Frezza, ki ga imajo za morivca Sonzogna, „Capitalinega“ glavnega vrednika, stalno taji, da ga je on zaklal. Že osem izpraševalcev se je trudilo z njim, pa vse zastonj. — Nemški deržavni zbor šteje 170 liberalcev, 84 središnikov (katoličanov), 68 naprednjakov, 33 konservativno-liberalcev, 27 novih konservativcev, 17 Poljcev (tedaj s katoličani skupaj 101), 6 konservativcev, 4 liberalne središnike, 12 nobenostrancev; 11 sedežev je praznih. — Sovražljivi mavtarji so v veliko žalost vsih dobrih katoličanov jezuite pregnali iz Brazilije. Povračajo se časi napol satana Pombala. — V Rio Janejri je umerl apostoljski poslanec Mih. Terrini. — Nedavno je bilo po gornji Italiji več rogoviležev pozapertih zarad rudečkarstva; sodnije pa so jih blezo spoznale za bele kakor sneg, kajti večina jih je izpušenih iz zopora. — Iz Rima pišejo, kako so tudi plemenite umetnosti šle spat. Tedaj nauke, ljudsko zadovoljnost, mir, umetnije — vse pokopuje „preblažena edina Italija!“ —

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Nektore pojasnila oziroma na molitveno bratovščino „Naše ljube Gospé presv. Serca“ naj tu nasledujejo na razne vprašanja. — Milostni škof so molitveno bratovščino poterdili za škofijo s preč. odpisom

23. pros. 1875 št. 90, s pristikom „naj serčnega vošila, da naj bi bratovšina rodila prav lepega sadú“. Vodnik je vselej stoljni gosp. fajmošter s pomočjo kacega gosp. duhovnega pomočnika, ki ude sprejema, se vé, da brezplačno; sedaj čast. gosp. J. Dolenc. Podobice in druge reči se dobivajo pri gosp. Ničmanu; na njih so poznarnjani pogoji za odpustke in kar je sicer potrebnega.

Sveto leto se bode v Ljubljani (blezo tudi po deželi) to nedeljo dopoldne oznanilo s prižnic, — popoldne na večer se bode slovesno zvonilo po vsih cerkvah. — V polajsanje marsikterim bodi opomnjeno, da enciklika sv. Očeta je v „Danici“ št. 3., 5. in 9., v potrebnih rečeh poslovenjena, v družih posneta. O začetku sv. leta ima spisek št. 1. Še drugi spisi o sv. letu so v št. 2., 5., 6., 8., 9. in 10.

Sveti veliki teden in velika noč je knjiga, v kateri se cerkvena opravila tega svetega časa s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo razlagajo v latinskem in slovenskem jeziku, ki jo je sestavil Andrej Marušič, učitelj vérstva na c. kr. gimnaziji v Gorici, in z dovoljenjem preč. kn.-nadškof. ordinariata založil in natisnil Edv. Zajec (Seitz) l. 1874 v m. 8. str. 407. Prišla je lani nekoliko prekasno na svitlo, in priporoča se tem bolj letos, ker je pač želeti, da verni, kolikor je moč, cerkvene obrede razumejo in v duhu spremljajo. Dobro vemo, kako so radi katoliški Slovenci spridoma prebivali nekdanj „Sveti veliki teden“, ki ga je bil popisal And. Albrecht l. 1829, ali „Dopoldanjo službo Božjo“, ktera je po govorih čislana A. Pekca v Metelici tiskana bila l. 1834 itd. Tako se priporoča tudi omenjeni „Veliki teden“ duhovnom in zlasti pevcem, kateri pomagajo pri svetih opravilih o velikonoči. Dobiva se pri ljubljanskih bukvarjih mehko vezan po 1 gold. 50 kr. z nekterimi „popravki“, kateri naj se zahtevajo posebej.

Hvala Naši ljubi Gospej presv. Serca! Naš hlapec Luka K. v Medvodah je bil o Svečnici tako hudo bolan, da nobeden v vasi ni več upal, da bi se še ozdravil, trikrat je bil popolnoma v smernih težavah, posebno na Svečnico. Bridko nam je bilo zanj še posebno tudi zato, ker je dober, zvest in pošten posel; priporočevali smo ga toraj „Naši ljubi Gospej“, molili devetdnevnicu, obljubili, da bomo naznanili v „Dan.“ in „Monatrosen“ in pa za eno sv. mašo dali, če se ozdravi; in zoper vse upanje se mu je jelo boljšati in se je tudi ozdravil. Hvala tedaj Jezusu in Mariji za toliko dobroto!

V Medvodah 2. sušca 1875. A. J.

Nemškim časnikom in povsod laži-liberalcem je to „revolucija“, rovarstvo, ko Kristusov namestnik v zadnji encikliki opominja, da „Bogu moramo bolj pokorni biti, kakor ljudem“. — Poznamo te „moraliste“, rudečkarške duše, katerim je država bog, ker so Boga zaverгли, ali pa so celo njihovi vzori Neroni, Julijani, Voltèri, Robespieri in drugi klaveci ljudi, sovražniki Boga in njegove Cerkve na zemlji.

2. Miš pa tergovec z zelenjavo.

Miška je nosila leto za letom zelenjave sirove in suhe, pa sadja v svojo luknjo, ter je povživala te slaščice. Tergovec je sicer to opazil, pa se je delal, kakor da mu za to ni nič mari, ter ni hotel kazniti miške. Necega dné pa, kakor že pregovor pravi: „Komur se dobro godí se preobjé ter se tisočerim hudobijam in zlobnostim vdá“, — se ona miš prederzne oškernjati mošnjo gospodarjevo, in kar v mošnji najde zlatega in

srebernega denarja, vse znese v svoje gnezdo. Ko je tergovec potreboval denarja, gre po mošnjo, pa oh! kako je prazna, kakor beraški žep ali kakor trebuh stradajočega reveža! Opazil je, da je miš to naredila. Kakor mačka, sedaj tergovec pazi na miško, jo vloví ter ji dolgo nit priveže na nogo, pa jo spusti. Miš, se vé, beži v luknjo, a tergovec je po dolgosti niti, kolikor je je zunaj ostalo, lahko spoznal, kako dolga je luknja. Prime za konec niti ter koplje, dokler ne najde miši v gnezdu. Tu ti je bilo kakor v denarni menjavnici, zlatega, srebernega in drugačnega denarja vse raztrošeno in namešano. Sedaj se poprime tergovec svoje pravice, izleče miško na dan ter jo izroči ostrim mačjim krempljem, da naj bo kaznovana, kakor je prav; in zgodilo se je. —

Ako je kje na svetu nepokoj, je gotovo v sercu onega, ki hlepí preveč po posvetnem blagu. Srečen, kdor je zadovoljnega serca, prost je veliko nadlóg. (Kdor po mišje krade in grabi, pride v grebéne ostre pravice.)

Iskrice ignacijanske

za vse dni v letu.

24. *Prav nevarno je, vse po eni poti siliti k napredku; še slabše, druge po sebi meriti.* (S. Ignat. in vita.)

Kolikor glav, toliko misel, toliko družih obrazov, toliko raznih glasov; ter je čudo, ako se eno med temi z drugim popolnoma vjema. Še večji razlika je na naši duši in v rečeh, ki njo tičejo. Ne dajo se vse na eno kopito djati.

Ako se vsaki nogi njen čevelj priravná, in se ne podá vsak pokrovec na vsak lonec; kako bi se moglo zgoditi, da bi se z enim zdravilom vse posamezne dušne bolezní ozdravile? To bi se ne reklo zdraviti, ampak ubijati.

Umetnost vsih umetnosti je vodstvo duš, izmed vseh naj bolj rodovitna, pa tudi naj bolj težavna. Kakor telesa, tako tudi duše ne zaupaj vsakemu zdravniku. Iši naj boljšega.

Ko je prišel sv. Duh, dušni učenik, se je razdelil v različne jezike, in aposteljni so govorili v mnogih jezicah. Vsem namreč mora postati vse, kdor se hoče imenovati aposteljna.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Po gosp. Rozm. neimen. 1 gl. sr. — Po č. P. Joahimu neimen. 10 gl. — Z Vač 20 gl. (in 10 gl. za blagoljubne in dobre namene.) — Iz št. Vida nad Ljubljano 1 gl. 10 kr.; prosi blagoslova za srečno zadnjo uro. — Po gosp. M. Poču 2 gold. — Duhoven pastir 1 gl.

Za afrikanski misijon: Gospodičini B. in M. 2 gl. — Iz št. Ruperta g. A. K. 10 gl. — Z Dobovca 3 gl. (Drugi dar. prih.)

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. — t v T.: O prihodu listnice je bilo že mleto; torej —; pa je tudi prav. — G. Jak. Trob. v Wab.: Vaša prelepa nova cerkev je prišla 28. sveč. čez morje in po železnici in nas je močno razveselila. Preserčna hvala! — Gosp. M—č v Log.: Poslano prejel. — Dobremu prijatlu v Ameriki: Preserčna hvala za prelepe koledarje, s kterimi ste nas močno razveselili! — Gosp. Ant. Č. v Hot.: Poslano došlo. — Preč. gosp. J. K. v Idr. in g. M. v L.: Poslano prejeli.